

! EESMÄRK

Teab Kaitseliidu ja Noorte Kotkaste asutamise ja taasasutamise kuupäeva.

✓ LÄBIVIIMINE/KONTROLL

Kaitseliidu ja Noorte Kotkaste ajaloolised daatumid

- **Kaitseliit loodi** 11. novembril 1918. aastal ja taasasutati 17. veebruaril 1990. aastal. Kaitseliit on kui rahva algatatud omariikluse pant, sest rääkides Eesti omariiklusest, selle sünnist ja püsimisest, ei saa kuidagi mööda Kaitseliidust.

Kaitseliit moodustati 1918. aasta novembris, kui Esimese maailmasõja lõpu segastel aegadel eelkõige tagalas avaliku korra hoidmiseks koondunud omakaitsesalgad ühendati vabatahtlikuks riigikaitseorganisatsiooniks. Seetõttu ongi mitmed Kaitseliidu malevad vanemad kui Kaitseliit ise. Kaitseliidust kasvasid välja mitmed väeliigid, piirivalve, vanglate amet, rääkimata üksikutest väeosadest. Suur osa Vabadussõja-aegseid silmapaistvaid Eesti ohvtsere olid välja kasvanud Kaitseliidu rüpest. Teise maailmasõja eelses Eesti Vabariigis oli Kaitseliidul kandev roll nii sõjalises väljaõppes, riigikaitsekasvatuses kui ka seltsi- ja spordielus.

Kahel korral on püütud Kaitseliitu likvideerida: 1924. aastal viis see bolševike mässukatseni ja kui 1940. aastal Kaitseliit päriselt likvideeriti, oli lõpp käes ka Eesti riigil ja saabus poole sajandi pikkune okupatsiooniaeg.

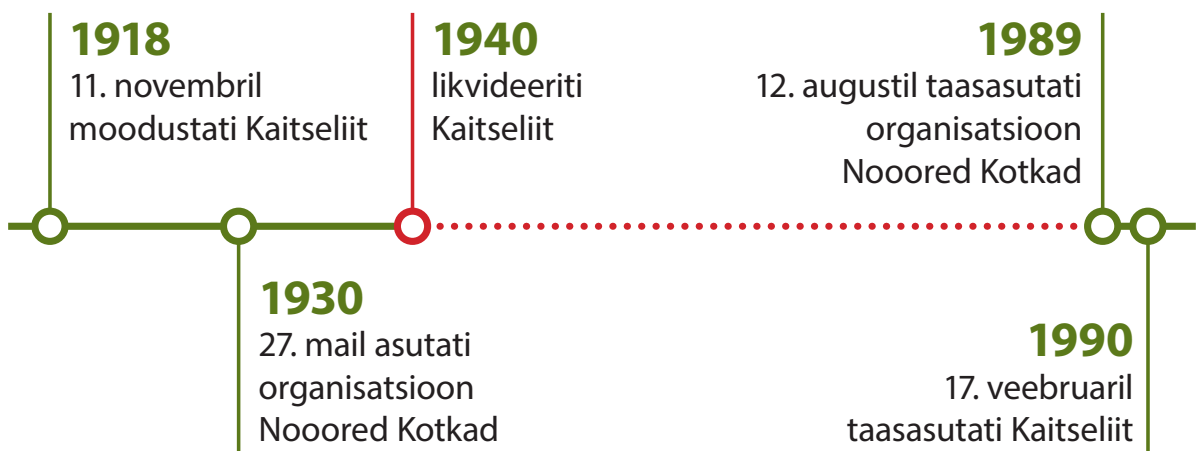
- **Kaitseliit taasasutati** 1990. aasta veebruarikuus, seega poolteist aastat enne Eesti ametlikku iseseisvumist, ja sellest on taas saanud omariikluse üks nurgakive.

- **Noored Kotkad asutati** Kaitseliidu vanematekogu otsusega 27. mail 1930. aastal. Paljud esimesed liikmed olid endised noorsepad, kes tulid rühmade kaupa uude organisatsiooni üle.
- **Noorte Kotkaste organisatsioon taastati** ametlikult 12. augustil 1989. aastal koos Kodutütarde organisatsiooniga Pärnumaal Tahkurannas. Nimeks sai esialgu ENKOL (Eesti Noorkotkaste ja Kodutütarde Organisatsioonide Liit).

Katsenõue loetakse täidetuks, kui noorkotkas sooritab testi, teades peast neid nelja organisatsiooniga seotud aastaarve.

📅 SOOVITUSED

- ▶ Lisainfo (*lisa 7.1*).
- ▶ Kasutada mängu kuupäevade meeldejätmiseks (*lisa 7.2*).

LISA 7.1

Lisainfo:

- Noorkotkaste eelkäijaks oli Noorseppade organisatsioon, mis oli moodustatud 1920. Pärast Kaitseliidu taasellukutumist hakati mõtlema ka noorte kaasamisele. 1928. aastal toimunud Noorseppade ülemaailisel kongressil teatas vanematekogu esimees kindral Ernst Pödder, et Kaitseliit kavatses organiseerida noorsugu enda alluvuses Noorte Kotkaste ja Kodutütarde nime all. Noorseppi paluti uues organisatsioonis aluste rajajaiks. Osad noorsepad ei tahtnud väidetavalt meelsasti ühineda, sest Kaitseliidus tarvitati alkoholi ja suitsetati. Noorsepad aga kuulusid karskusseltsi. Olukord lahenes positiivselt ja noorsepad said oma kombeid noorkotkastena jätkata. Organisatsiooni aitas kaudselt populariseerida omaaegne Theodor Lutsu mängufilm "Noored kotkad". 1931. aastal valmis Theodor Lutsul ka tutvustav pooletunnine film "Noorte Kotkaste päästaap näitab katkendeid Noorte Kotkaste tegevusest".
- Vabadussõjast edasi kandunud patriotism ja riiklikult toetatud ning organiseeritud propaganda tegid organisatsiooni leviku ja menu massiliseks. Kehtestati järgud koos järgukatsetega ja erikatsed. 8–11aastasi nimetati noorhaugasteks, vanemaid noorkotkasteks ja

enamasti tegutsesid mõlemad omaette allüksustena. Toimusid võistlused ja laagrid. 1930. aastate lõpul moodustusid ka erialarühmad, nagu merinoorkotkaste, ratsa- ja raudteerühmad. Ilmus noortejuhtide häälekandja Kotkas ja selle lisa Kotkapoeg.

- Noorkotkaste allüksused tegutsesid 1930. aastate lõpuks peaaegu kõigi üldhariduskoolide juures ja ja neil oli suur ühiskondlik kaal. 1938. aastal Tallinnas toimunud suurel Kaitseliidu võidupüha paraadil osales erinevatest malevatest kokku 1500 noorkotkast 100 lipuga.
- 1930. aastate lõpul asuti riiklikult ühendama noorkotkaid ja Eesti skaute. See tekitas algul vastakaid arvamusi. Ühendorganisatsiooni moodustamine oli seotud sooviga saavutada mõlemale rahvusvahelise skaudiorganisatsiooni tunnustus, kuid tunnustus oli võimalik vaid ühele organisatsioonile ühe riigi kohta. Korraldati ühisüritusi. Edasi oli plaanitud moodustada uue nimega ühisorganisatsioon Eesti Noored. Kaitseliidu malevates hakati samal ajal aga moodustama 16aastastest ja vanematest poistest hoopis esimesi õppur-kaitseliitlaste ehk noor-kaitseliitlaste allüksusi, mis seostusid skautluse asemel enam riigikaitselise tegevusega.

Enne organisatsiooni laialisaatmist riigikorra muutusel 1940. aastal oli Eestis 20 000 noorkotkast ja 1800 noortejuhti.

LISA 7.2

■ 1. variant

Ühenda kuupäev ja sündmus

11. november 1918	Noorte Kotkaste organisatsiooni taasloomine
17. november 1990	Kaitseliidu loomine
27. mai 1930	Kaitseliidu taasasutamine
12. august 1989	Noorte Kotkaste organisatsiooni loomine

■ 2. variant

Saab tabelist kujundada paberitükid andmetega ja noorkotkad panevad üksi või sõbraga tabeli jälle kokku.

11.	NOVEMBER	1918	Noorte Kotkaste organisatsiooni taasloomine
17.	NOVEMBER	1990	Kaitseliidu loomine
27.	MAI	1930	Kaitseliidu taasasutamine
12.	AUGUST	1989	Noorte Kotkaste organisatsiooni loomine